

Slovenski dom

Stev. 260

V Ljubljani, sreda 13. novembra 1940

Leto V

Molotov nazdravlja Hitlerju in Nemčiji

Poglabljeno politično in gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in Sovjeti
Sporazum o sodelovanju z Japonci, o Turčiji in o preureditvi Evrope
Sovjeti so pravi ugoditi vsem nemškimi načrtom glede Balkana in Evrope

Berlin, 13. novembra, m. Prihod predsednika sovjetskega ljudskega komisarjev Molotova v Berlin se spreminja v manifestacijo najtesnejšega nemško-sovjetskega sodelovanja. Po Molotovljevem dve in pol urnem obisku pri Hitlerju, s katerim je razpravljala vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi in ki so v zvezi z nemškimi načrtom za preureditev Evrope, je bila sredi v hotelu »Kaiserhof« slavnostna večerja, ki se je udeležila vsa sovjetska delegacija, ki šteje nad 70 članov, osebje sovjetskega veleposlanika v Berlinu ter številni nemški odličniki nemškega raja na čelu z zunanjim ministrom von Ribbentropom.

Med večerjo je na kratko pozdravno zdravico ministra von Ribbentropa odgovoril Molotov z daljšim toplim govorom. Govoril je rusko. Vsebinsko njegove zdravice so splošno prevajali zunanjemu ministru Ribbentropu. V svojem govoru je Molotov poudaril, da sovjetsko-nemški sporazum, započet z lanskim moskovskim pogodbom, v dosedanjem gospodarskem in političnem sodelovanju, daje toliko dokazov o trajnosti in očitnih uspehih za obe državi, da se bo tudi v bodoče politika Sovjetske Zveze vseskozi strogo držala črte, ki je bila določena pred letom dni iz nenapadne pogodbe in iz trgovinskih sporazumov, je izšlo sodelovanje na vseh področjih, sodelovanje, ki je rodilo za Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ter tudi za vso Evropo zelo mnogo pozitivnih uspehov. Poglobljevanje tega sodelovanja v vseh panogah bo velike važnosti za nadaljnjo bodočnost Evrope. Na koncu je Molotov napil narodnosocialistični Nemčiji in Hitlerju.

V Berlinu prav nič ne prikrivajo prepričanja, da bo kot uspeh dosedanjih razgovorov med Molotovom in nemškimi državniki prišlo še tesnejše sodelovanje med Moskvo in Berlinom na vseh področjih, to je ne samo gospodarsko, temveč tudi politično sodelovanje.

Razgovori, ki so se včeraj v Berlinu začeli, se bodo danes nadaljevali. Po končanih političnih razgovorih, ki bodo imeli daljnosežne posledice, bo komisar Molotov obiskal še nemškega maršala Göringa in Hitlerjevega namestnika Rudolfa Hessa. Tudi z njima bo imel politične posvete.

Računajo, da bo Molotov odpotoval iz Berlina v četrtek. Zaradi angleških letalskih napadov pa spored bivanja Molotova in njegovega spremstva v Berlinu ter razgovori z nemškimi državniki drže v najstrožji tajnosti.

Morda bo danes izdano še uradno poročilo, v katerem bo pojasnjena vsa vsebina sedanjih berlinskih razgovorov. Verjetno je pa, da bo sporočena tudi vsebina sporazuma, ki je bil, kakor vse kaže, včeraj še sklenjen.

Pri včerajšnjih razgovorih so polagali glavno pozornost na vprašanja o sovjetsko-japonskih od-

nošajih, na bodoče stališče Sovjetske zveze do vojne v Evropi ter na načrt o splošni evropski preureditvi. V ta okvir spada tudi stališče Turčije, ki se je v zadnjem času pod vplivom Moskve znatno spremenilo glede Nemčije. Zato so v Berlinu zadržali tudi nemškega veleposlanika v Ankari, von Papena.

Glede balkanskih vprašanj poudarjajo, da bo stališče Turčije, ki je zdaj na razpotju, v najkrajšem času končno razčiščeno, nakar se bodo na široko odprla vrata poglobitvi tesnejšega gospodarskega in političnega sodelovanja med Nemčijo in balkanskimi državami. Vprašanja evropskega jugovzhoda bodo po odhodu Molotova v Berlinu vzel v prijateljsko presojo in rešitev. S dosedanjim stališčem Molotova do vseh teh perečih vprašanj so v Berlinu zelo zadovoljni ter so se vsa pričakovanja, ki so jih imeli v zvezi z njegovim prihodom v Berlin, v veliki meri že uresničila. Sovjetska Zveza je pripravljena v veliki meri ugoditi nemškimi načrtom, ki so že znani.

Sodba nemškega glasila v Romuniji o rdečem obisku v Berlinu: Sovjetska Rusija bo krotila Turčijo

Bukarešta, 13. nov. m. »Bukarester Tagblatt«, ki ga smatrajo za uradno nemško glasilo v Romuniji, prinaša v današnji številki članek o zanimanju Balkana za potovanje Molotova v Berlin. List med drugim piše:

Po sovjetski zasedbi Besarabije so se slišali glasovi, da se sovjetska vojska ne bo ustavila na

Prutu, pač pa da bo zasedla tudi vso Moldavijo ter hodnik do bolgarske meje. Angleški agenti in njihovi prijatelji, ki so razširjali takšne govorice, so smatrali razmejitve koristnostnih področij med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo za nemogočo stvar, o izbruhu oboroženega spopada med Sovjeti in Nemčijo pa so pravili, da je le še vprašanje časa. Prihod nemških vojaških oddelkov v Romunijo so tolažili tako, da ima nemška vojska namen zavzati romunsko mejo proti Rusiji, ker da odkritosrčen sporazum med Hitlerjem in Stalinom tudi ni mogoč. Zato je razumljivo, da Romunija spremlja z največjo pozornostjo potovanje komisarja Molotova v Berlin, kjer bodo izšli tamkajšnjih razgovorov enkrat za vselej naredili konec lažljivim trditvam britanskih agentov in Judov. Molotovjev obisk v Berlinu ima namen, da odstrani skrbi ostalih balkanskih držav, ki jim je mnogo do tega, da ostane grško-italijanski spopad omejen. Če se je dozdaj moglo slutiti po neutrlnem vedenju Turčije, da se ona ne namerava vmešavati v ta spor, je danes po obisku Molotova v Berlinu to gotovo, ker se v Ankari zavedajo dejstva, kaj bi za Turčijo, ki meji na Sovjetsko Rusijo, pomenilo, če bi se v tem trenutku pridružila angleški politiki.

Poročila z jugoslovansko-grške meje: Italijanska ofenziva ob Prespanskem jezeru?

Belgrad, 13. nov. m. O včerajšnjih bojih med grškimi in italijanskimi četami poročajo iz Djevdjelije in Ohrida:

Včeraj je italijansko letalstvo pokazalo zelo veliko delavnost nad srednjim delom severne Grčije. Solun ni bil bombardiran. Italijani so se omejili na bombardiranja ob železniški progi Solun-Idomeni. Njihovi letalci so vržili bombe na železniško skladišče na postaji Polikastron, 57 km od Soluna. Tri bombe so padle na skladišče ter so raznesle.

Britanska pomoč Grčiji prihaja vsak dan. Poleg letalskih sil, ki so na grškem ozemlju ter že nastopajo, prihajajo neprenehoma tudi velike količine streliva in orožja ter drugih vojaških potrebščin. Prihajajo tudi živila za vojsko in za civilno prebivalstvo. Skladajo jih v raznih grških pristaniščih. Da bi preprečile kopičenje hrane, so oblasti zapovedale vsem trgovcem, da morajo prigrisati količine življenjskih potrebščin, ki jih imajo po skladiščih.

Od začetka sovražnosti med Italijo in Grčijo se je ponovno v Ohridu prvič slišalo grmenje topov in verjetno tudi eksplozije bomb na bojišču pri Prespanskem jezeru. Čeprav je to bojišče oddaljeno od Ohrida okoli 16 km zračne črte, so možni poki prebudili meščane iz spanja. Ne samo da so zvečketala okna po hišah, pač pa so se tudi v starem delu mesta hiše močno tresle, kakor da so zemljo zamajali močni potresni sunki. Ostro sterljanje se je zaslilo okoli polnoči ter je trajalo neprenehoma dve uri. Zatem je streljanje malo potihnilo ter so se samo od časa do časa slišali poki. Zdi se, da se je začela nova ofenziva italijanske vojske pri Prespanskem jezeru, ofen-

Voditelj nove Romunije odpotoval v Rim

Bukarešta, 13. nov. m. Poglavar romunske države Antonescu, je z zunanjim ministrom Sturzom in večjim spremstvom odpotoval sredi na uradni obisk v Italijo, kjer bo imel razgovore z ministrskim predsednikom Mussolinijem in zunanjim ministrom grofom Ciano.

Pred obiskom podpredsednika francoske vlade v Berlinu

Berlin, 13. nov. m. Pooblaščenec nemške vlade v Parizu, Abetz se mudi v Berlinu. Njegov prihod je v zvezi z nedavnim sestankom, ki ga je imel nemški državni maršal Goering s francoskim ministrom in podpredsednikom vlade Pierrom Lavalom. Temu sestanku sta od nemške strani prisostvovala Abetz in letalski general Bodenschatz, od francoske pa dva vladna zastopnika.

Podpredsednik francoske vlade Laval bo v kratkem prišel na obisk v Berlin. Njegov obisk v Nemčiji je določen za konec tega meseca.

Grški ribiči s Kreta pripovedujejo, da vlada na Dodekaneških otokih veliko pomanjkanje živeža, ker so Angleži odrezali ves dovoz. Nemstani pomorski in letalski angleški napadi slabo vplivajo tudi na moralo italijanskih čet, poroča agencija »Reuters«.

Vrhovni voditelj bolgarske policije, polkovnik Mantev je bil odstavljen, baje na zahtevo Nemčije.

Ameriški zunanji minister Hull je imel včeraj važno posvetovanje z vojnim min. Stimpsonom in mornariškim ministrom Knoxom. Posvetovali so se o povečanju pomoči Angliji.

Poročila o letalskih izgubah

Nemško uradno poročilo o ponedeljski bitki nad Londonom:
 22 angleških letal sestreljenih,
 od tega so jih 7 zbili italijanski letalci
 6 italijanskih letal izgubljenih,
 1 nemško pogrešano,
 14 angleških letal sestreljenih včeraj.

Italijansko poročilo o ponedeljski bitki:
 17 angleških letal sestreljenih,
 od tega so jih Italijani zbili 8.
 Angleško poročilo o isti bitki:
 29 sovražnih letal uničenih,
 od tega 13 italijanskih,
 2 angleška letala izgubljena —
 a ne v boju z Italijani,
 5 angleških bombnikov se ni vrnilo.

17 dan vojne med Italijo in Grčijo:

Topovski dvoboji na grških bojiščih

Akcije italijanskega letalstva - Grška poročila o velikem vojnem plenu na osrednji fronti

Nekje v Italiji, 13. nov. 158. ital. uradno poročilo pravi o bojih v Grčiji: V Epiru so bili sovražni napadi na Kalibaki odbiti. Naše letalstvo je spet intenzivno bombardiralo vojaške cilje v Janini, Tekovu, Kastoriji na Krfu, v Larisi, v Korintskem zalivu in ob Prespanskem jezeru. Vsa naša letala so se vrnila domov.

Atene, 13. nov. Atenska agencija. Po poročilu št. 16. grškega vrhovnega poveljstva je bilo sovražno letalstvo zelo aktivno na fronti in v notranjosti. Sovražno letalstvo je bombardiralo nekatere mesta in vasi, vojaški cilji pa niso bili zadeti. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. Poročilo pravi nato, da je grško letalstvo izvedlo nekaj ogledov nad sovražnim ozemljem in bombardiralo luške naprave v Valoni.

Italijanska letala pa so bombardirala mesta v Grčiji, kjer so metala veliko število bomb, niso pa povzročila nobene škode na vojaških napravah. Italijanska letala so bombardirala tudi Krf, nato

Nemška križarka potopila angleško pomožno vojno ladjo „Jervis Bay“

London, 13. nov. o. Reuter: Angleško pomorsko poveljstvo je izdalo uradno sporočilo ob potopitvi pomožne križarke »Jervis Bay«. 5. novembra je »Jervis Bay« vodil v Atlantskem oceanu angleški konvoj 38 trgovskih ladij. Ta konvoj je bil napaden, kakor sodijo pomorski strokovnjaki, od nemške žepne križarke vrste »Nürnberg«. »Jervis Bay« je dal trgovskim ladjam takoj nalog, naj se razprše, sam pa se je spustil v hud boj z križarko. Po dolgem boju je bil »Jervis Bay« zadet in se je prišel potopljati. Poveljnik Fegens je stal do zadnjega trenutka na poveljniškem mostu, do-

pa so letalci s strelnicami streljali na prebivalstvo.

London, 13. nov. o. Reuter: Uradno poročajo iz Aten, da so grške čete v pogorju Pinidusu zajele 75 topov, veliko število streljiv in ogromno drugega vojnega materiala, ker so italijanske čete metale na umiku vse od sebe. Cela kompanija albanskih vojakov se je sama udala grškim oddelkom. Na epirskem bojišču pa je grška konjenica zajela nad 500 Italijanov. Na drugih bojiščih so le topovski dvoboji in ni prišlo do nobenih večjih operacij. Včeraj so angleška letala izvedla ogledniške polete nad albanskimi mesti in mesti v Italiji. Italijanska vojska v Epiru in na srednjem delu bojišča se povsod umika.

Angleški bombniki so v noči med ponedeljkom in torkom izvedli hud napad na Drač. Drugi oddelki angleških bombnikov je napadel pristaniške naprave v Valoni. V Draču so bili povzročeni strahoviti požari, ki jih je bilo videti 160 km daleč. V zrak je zletelo eno celo vojaško skladišče.

kler tudi tega niso sestrelili. Nato se je podal na pomožni poveljniški most na krmi, od koder je nameraval manevrirati z ladjo. Kmalu nato je bil tudi ta poveljniški most sestreljen. Kljub ranam, ki jih je dobil Fegens, se je vrnil na srednji poveljniški most in od tedaj ga ni nihče več videl. »Jervis Bay« je kmalu ostal brez vsake pomoči in se je začel potopljati. Kljub temu pa nemška križarka ni prenehala s streljanjem in je zadela še nekatere rešilne čolne. Od konvoja je 29 ladij prišlo v luko, 9 je bilo potopljenih. 65 mož posadke z »Jervis Baya« so rešile druge ladje iz konvoja.

Nova noč groze nad Anglijo in Nemčijo

London, 13. nov. o. Reuter. Včerajšnji dnevni napadina Anglijo so bili maloštevilni in je bila ob tej priliki povzročena le malenkostna škoda. Zato pa je bila noč tem hujša, ker so sovražna letala London, pa tudi mesta v srednji Angliji in mesta ob reki Mersey napadala vso noč. Zmetali so veliko število bomb, ki so povzročile v Londonu znatno škodo, v drugih mestih manjšo, smrt-

nih žrtev pa je bilo največ v Londonu.

Angleška letala so sredi spet bombardirala mesta v zahodni Nemčiji ter v zasednem ozemlju. Napadi so bili v glavnem na petrolejske rafinerije, železniška križišča in letališča. Najhujši napad pa so angleška letala izvedla na Lorient, kjer imajo Nemci podmorniško oporišče. Podrobnosti o tem nočnem napadu še niso znane.

„Leteče trdnjave“ za Anglijo

Washington, 13. nov. Reuter. Potrjujejo, da bo Anglija zdaj dobila nekaj »letečih trdnjav«, velikanskih bombnikov, ki lahko napadajo naprave, ki so oddaljene 3.000 km, in se vrnejo na oporišča brez pristanka. Z drugimi besedami se to pravi, da lahko ti bombniki polete iz Amerike kamorkoli nad Evropo. Izvedelo se je, da bo Anglija dobila najnovejšo znamko teh ogromnih letal. Pričakujejo, da bo Amerika prodala Angliji prva taka letala med 20. in 30. novembrom. Anglija bo dobila polovico »letečih trdnjav«, ki bodo do tedaj izdelane. Prihodnje mesece bodo izdelovanje teh ogromnih letal pospešili. Nove »leteče trdnjave« imajo boljše obrambna sredstva pred topovskim ognjem, kakor pa so to imela prejšnja letala. Posebno važna je njihova aerodinamična oblika, ki pospešuje hitrost poleta.

Delna mobilizacija v Bolgariji

Sofija, 13. nov. o. United Press poroča: Bolgarska vlada je poklicala na 60 dnevne orožne vaje več letnikov rezervistov. Bolgarski uradni krogi pravijo, da pri teh ukrepih ne gre za kakšno delno mobilizacijo bolgarske vojske.

Angleška poročila o škodi v Hamburgu

London, 13. nov. o. Reuter poroča, da je največje nemško pomorsko mesto Hamburg v gospodarskem in pristaniškem predelu popolnoma uničeno. Ladjedelnice so ena sama razvalina, promet po reki Labi pa je onemogočen zaradi številnih potopljenih ladij. Nemške oblasti so dale nalog, da se izselijo industrijska podjetja v notranjost Poljske, kjer bodo lahko nemoteno delala. Ladjedelnice so po večini uničene in tudi železniška po-

Italijansko poročilo o uspehih na moru

Nekje v Italiji, 13. nov. Stefani. 158. uradno italijansko vojno poročilo pravi: V noči med 9. in 10. novembrom je na srednjem delu Sredozemskega morja ena naših podmornic izvedla napad na pomembne angleške pomorske sile in je zanesljivo z dvema torpedoma, verjetno pa tudi s tretjim, zadela zadnjo veliko ladjo v dotični skupini. Umestno je verovati v izgubo sovražne ladje, ki je bila zanesljivo zelo težko poškodovana. Naslednjo noč so naše podmornice dosegle nove uspehe, ko so križarile, torpedirale in potopile 2 parnika, ki sta se v močnem konvoju podala iz srednjega v zahodni del Sredozemskega morja. V prvih jutranjih urah v noči od 11. na 12. novembra so sovražna letala izvedla napad na pomorsko oporišče v Tarrantu. Protiletalska obramba in zasidrane ladje so odločno reagirale. Samo ena ladja je bila zadeta. Žrtve ni bilo. Sestreljenih je šest sovražnih letal, del njihovih posadk ujet. Verjetno so bila sestreljena še tri letala.

Angleški poslanik v Moskvi Cripps je včeraj obiskal namestnika sovjetskega zunanjega ministra in od njega zahteval pojasnila o nenadnem Molotovljevem obisku v Berlinu in o tem, kako da so Sovjeti mogli Angleže še enkrat tako potegniti.

Cete generala de Gaulleja so zasedle srednjeafriško kolonijo Gabon in njeno prestolnico Libreville.

Ves turški bombaž, ki ga je naša država kupila pred kratkim, je prispel v Carigrad in so ga že naložili na romunške ladje, ki ga bodo odpeljale do Donave, poroča jugoslovanski trgovinski odposlanec v Carigradu.

Pri Madridu so se včeraj končale velike vaje španske vojske. Ob vajah so izvedli obkolitev in napad na Madrid, kakor je bila zamišljena v začetku državljanske vojne, ko so Francovi odletki prišli do Madrida. Pri vajah je bil napad podprt z letalstvom in tanki, docela uspel, ko pa je šlo pred leti zares, ga niso izvedli.

Predsednik brazilske republike Vargas bo na povabilo Roosevelta obiskal Združene države ter se z ameriškim voditeljem posvetoval o skupnih obrambnih ukrepih in o posojilih za uređitev orožarn in vojno-industrijskih naprav v Braziliji.

„Lepa Vida“ - krstna predstava v Drami

Ljubljana, 13. novembra.

Snoči je bila v Drami krstna predstava novega Kozakovega dela: »Lepa Vida«. Z naslov pove, da je tudi Ferdo Kozak skušal na nov način podati naš motiv hrepenenja in beganja za srečo, na svoj način je hotel spesiti svojo »Lepo Vido«. Obenem pa je postavil na oder dramsko delo, ki opisuje razkroj in propad slovenske meščanske družine: dvoje tem in dvoje nalog pod tako subtilnim pesniškim naslovom, kakor je »Lepa Vida«. Ta dvojnost in razlikovanje se zelo pozna tudi v tem novem Kozakovem delu, besedilo o »Lepi Vidi« in njenem trpljenju je v tem delu dolga vrsta več ali manj lepo zveneče literature, prepričljivega starega motiva, poleg tega pa se razvija drama, ki pesem o »Lepi Vidi« samo spremlja in ki podaja sliko slovenske meščanske družine v začetku 20. stoletja, torej iz pisčevega osebnega kroga. Dva motiva sta v tem delu, ki sta vsak zase bila dovolj močna za samostojno obdelavo: motiv moderne slovenske monodene »Lepe Vide« in etični propad bogate slovenske družine neke v njenem središču. Kozak je oboje združil v eno, nastala je tako drama iz slovenskega meščanskega življenja, ki ne prepušča nič v prvem, niti v drugem oziru. Najbolj bi se bil zadel naslov novega dela, če bi mu dal pisatelj ime: »Pri Grantovih« in bi tako delo ušlo nevarnosti včasih že nasilno razvlečenega vrstenja slik nekod iz daljave (fronta, Pariz, mlada breza neke v daljavi).

Tako se drama sama razvija na dve strani. Pesem o »Lepi Vidi« je izposojena iz naše književnosti in Kozak v obdelavi tega dela drame ni šel daleč naprej. Usodo moderne »Lepe Vide« ni skušal prav nič razčleniti psihološko in iz našega časa izvesti sodobne dramske učinke. Se zmerom je pesem o »Lepi Vidi« samo pesem, Kozakova moderna drama je na oder deklet brez peruti, velik torzo. Okoli nje se zgrinja valovanje več ali manj posrečenega leporečja. Nikjer ni v teh besedah dramatičnega vzmeta, ki bi res nazkazal, da igrajo na oderu igro, dramo ali celo žalostno. Se zmerom se o »Lepi Vidi« pripovedujejo pred nami oddaljene slike, ki naj pojasnijo v nas utemeljenost nečesa, kar se slučajno imenuje »kronični dolgčas sreče«. Ko krene Vida na pot resnične ljubezni, se komaj dvigne nad osebnost zagrenjene monodene zakonolomke, ki je telefonsko sporočilo o svakovem samomoru vrne v okvir, ki naj dramo pripelje do spremenljivega zaključka. Ta »Lepa Vida« se v zadnjem dejanju odloči za ustanovitev svojevrstne dobrodelne družbe, ki naj zakrije rane pred svetom, koristi pa nekemu bitju, ki mora tudi po svoje pospešiti zaključek drame. Vendar je škoda, da se ta pesem o modernem Vidi tako konča. Njena sodobna problematika se najbrž začneja šele tam, kjer se v delu končuje. — Besedilo o tej usodi moderne ženske je na oderu podano silno literarno. Recitacija sledi recitaciji, pripovedovanje zgodbi, gledalec mora imeti fantazijo zelo v vajetih, da si čara slike, ki se z odra pripovedujejo. Četrto dejanje se celo začne z daljšim Vidinim recitiranjem.

Mimo tega pa se razvija drama, ki naj poda sliko naše meščanske družine, po prvih dveh desetletjih 20. stoletja. V tem delu so tudi edini dramatični razpleti, ki delo v dramatičnem smislu rešujejo. Učinkovit je konec prvega dejanja, dasi je glembajevski, pretirano nasilen pa je ko-

nec tretjega dejanja in skoraj neokusen. — Ker je Vidina zgodba podana zase in to precej razvlečeno, je dramatičnih dogodkov v delu o Grantovih premalo in tako učinkuje delo včasih kot dramatisiran roman ali povest; v romanu bi dober pisatelj vso to problematiko podal mnogo boljše. Temeljno poznanje ob delu je, da je zmeraj najboljši, če »Lepo Vido« obravnavajo pesniki a la Cankar, ne pa profesorji Klepei.

To delo so tokrat zagrabil v roke najboljši igralci naše Drame. Glavne vloge so bile podane odlično in v pravilnem ravnotežju. Najboljša sta bila Mira Danilova in Jan, ki je igral Andreja Granta (v njegovi vlogi je bil edini pravilni zametek, kako povezati moderno dramo o »Lepi Vidi« obenem z dramo o razkroju modernega sveta — vsaj po našem mnenju). Režija je bila umirjena in zvesta smeri in duhu dela. Oprema je bila razkošna.

Ko smo že pri krstni uprizoritvi enega izmed del iz našega meščanskega življenja, ne moremo mimo tega, da bi opomnili na to, da čaka na krst na naših deskah še mnogo vsaj tako dobrih del, kakor smo jih videli snoči. V dveh sezonah uprizorjati dela samo enega dramatika, se nam zdi krivično, ko pomislimo, da čakajo na uprizoritev Pregljeva, Leskovečeva, Zigonova in Matičičeva dela. To omenjamo zaradi tega, ker je Drama sposobna dobro igrati tudi umetniška dela a la »Profesor Klepeci! Saj ne gre za to, da bi bila na mestu sama dela stvariteljev iz tiste skupine, ki so temu ali onemu osebnemu najbližji.

Bliskovito vojno je vprizoril med plesom

Mlinar France pred malim senatom - Zaradi 25 din 3 mesece - Branjevka Micika: »Draginja gor, kazni gor!«

Ljubljana, 13. novembra.

»Dogodki v Rihtaršičevi gostilni so se razvijali kakor v bliskoviti vojni, tako je pripomnilo neko uradno poročilo o pretepu in sporu med vnetimi plesalci. V Rihtaršičevi gostilni pri Sv. Neži v tržiški okolici so 28. decembra lani plesali. Prešerni plesalec so radi kot petični kavalirji plačevali godcem za »slo-plesce«. Plesati je hotel tudi zastavni mlinar France iz Visoke. In začeli so se glasovi: »Nima pravice!« To je mlinarja vjezilo, pograbil je literko steklenico in jo na mizi razbil. Alarm za pretep! Nekdo je med tem ugasnil luč. V tem je mlinar France mahal s steklenim vratom okrog in usekal deklet Dorotejo Dobravčovo v desno roko tako, da ji je prerezal žilodvodnico. Močno je krvavela.

Zdravnik dr. Bitenc ji je rano hitro obvezal. Pozneje je podal zdravniško mnenje, da bi bila Doroteja Dobravčeva gotovo izkrevavela, ko ne bi bila tako zdravniška pomoč na mestu. Poškodba je bila smrtonosna.

Državni tožilec je prav na podlagi tega mnenja obtožil mlinarja Franceta zločina hude telesne poškodbe in tako je France prišel pred sodnike malega senata. Žilavo se je branil in zatrjeval, da ni kriv in da je kdo drugi urezal Dorotejo. Sodni zdravnik dr. Suher ni mogel podati točno izjavo o značaju poškodbe. Zato je bil ponovno zaslišan dr. Bitenc. Poškodovanka je takrat izgubila do tri četrti litra krvi. Rana je bila resna, ni pa bila takšna, da bi poškodovanka izkrevavela.

Mlinar France je bil zato obsojen le zaradi prestopka lahke telesne poškodbe na 5 mesecev zapora. Dobil je tako visoko kazen, ker je bil že pred leti obsojen zaradi tepeža na 3 mesece zapora.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. dr. Julija Fellaherja je včeraj sodil 5 obtožencem zaradi raznih zločinov vplomnih tatvin in telesnih poškodb. Prejeli so skupno 2 leti in 10 mesecev kazni.

Zaradi 25 din dobiti kar 3 mesece — je huda! To se je primerilo staremu fantu Pavlu Slaparju iz Zlatega polja pri Kamniku. Trgovcu Josipu Ceveu v Podgori je 13. julija letos izmaknil iz predala v trgovini 25 din raznega drobiža. Sodni-

Otroka zadavila in pokopala

Celje, 12. novembra.

O groznem zločinu 22-letne služkinje Neže Golenc, pristojne v Strigovo pri Ormožu, ki je umorila 9 dni po porodu svoje lastno dete in ga zakopala v 25 cm globoko jamo ob potoku Boljska pri Grajski vasi, smo že poročali. Golencova se je včeraj dopoldne zagovarjala pred sodiščem in priznala zločin. Dete je zadavila z roko in ga nato golo pokopala. Ko se je vrnila h gospodarju Kunu v Kapljo, kjer je služila, je na vprašanja, kam je dala otroka, izjavila, da ga je izročila neki dobri ženski za svojega. Ko pa bi morala oročnikom pokazati otroka, oziroma novo matere, je izpovedala grozno resnico, da je otroka zadavila. Trupelce so našli še v zemlji in ga pokopali.

Sodišče je obsodilo Nežo Golenco na 7 let robije in na trajno izgubo častnih državljskih pravic. Neža je najnižjo kazen za to dejanje sprejela mirno.

Križem kražem po Ljubljani

Ljubljana, 13. novembra.

Bolje je bolezen preprečiti, kot zdraviti, bolje je nesrečo preprečiti, kot potem iskati vzrokovi! To načelo bi moralo veljati tudi pri železnici! Sigurnost naprava pri železnici preloži na Dolenjski cesti ne ustreza temu pravilu, ker je očitno vidno pokvarjena. Že dalje časa obstane ta signal vedno na pol odprti, tako da vozači ne vedo, ali je železniška proga prosta ali ne. Posebno velja to za vozove električne cestne železnice, ki tukaj prečkajo progo. Zlasti je ta pomanjkljivost vidna ponoči, ko signal točno kaže pri odprti zapornici pol rdeče in pol zelene luči. In tudi čista je tukaj popolnoma zatemnjena, posebno v smeri iz mesta proti progi, da niti na nekaj metrov ni vidno, ali so zapornice spuščene. Sicer pa mestno cestno nadzorstvo še dokaj dobro skrbi za hodnike. Prav te dni so jih zopet nasuli s peskom. Cestnišče je pa itak državno!

Raznim objovalcem nasadov v Zvezdi res ne more biti žal za podrtimi kostanji. Na prežganih deblih na tleh se lahko prepičajo, da je res zadnji čas, da so jih podri, saj je vsako deblo nad polovico gnilo, čeprav so šestkrat izmenjavljali podrti drevesa z novimi kostanjevimi sadikami, tako da ni že skoraj nobenega »veterana« vmes še iz časov kongresa iz leta 1821, ko so zasadili Zvezdo. Res je čudno, da se ni zgodila že kakšna nesreča posebno ob viharjih, ko so padali kostanji.

Da mislijo ljubljanski velepromet temeljito vpreči v ojnice reda in discipline, je dokaz, da so tudi pred kavarno Emono namestili zaporne rdeče bele stebričke, povezane z verigo med seboj, tako

kom je Pavle priznal tatvino, trdil je le, da je trgovcu vzel iz predala 3 din, bil pa je tako pijan, da ni vedel, kaj počne. Mnogi tatovi imajo to navado, da se pred sodniki izgovarjajo na popolno pijanost. Pavle je bil zaradi 25 din obsojen na 3 mesece strogega zapora. Kazen je sprejel.

Rdečelična Micika iz Galjevice je branjevka, resolutna ženska. Tržni urad jo je ovidil sodišču zaradi prekupčevanja. Oktobra je bila na trgu zasačena od tržnega organa Prešerna, da je prekupčevala kostanj. Prišla je Micika pred kazenskega sodnika na okrajnem sodišču. Sodniku je na ravna vprašanja odgovarjala: »Res kupujem, kradem ne! Noben me ni videl, da bi kostanj prekupčevala, tudi zlati Prešern ne!« Nikakor se ni hotela sodniku podati, da bi priznala, da je dopolnile med tržnimi urami prekupčevala. Sodnik: »Kako je bilo? Povejte, da bo zadeva prej rešena!« Micika: »Res! Kupila sem. Toda kje, to ne povem. Saj sem bila že na magistratu kaznovana!« Sodnik: »Sedaj so take stvari kazni strožje!« Micika odločno: »A tako? Draginja gor, kazni gor! Gospod sodnik, pa glih moja bo veljala.«

Razprava proti branjevki Miciki je bila preložena na nedoločen čas, da bo zaslišan tržni organ Prešeren, ki je sedaj hudo bolan.

Drobne vesti

Zagreb, 13. nov. Kako je bila politična organizacija Dimitrija Ljotića »Zbor« razpuščena v drugih delih države, tako bodo likvidacijo organizacije izvedli sedaj tudi na ozemlju hrvaške banovine. Zagrebški listi pravijo, da je na Hrvaškem obstajal »Zbor« bolj na papirju in da zato oblasti ne bodo imele veliko dela z njim. Pač pa je bila uvedena preiskava, da se ugotovi, v kolikšnem obsegu je Ljotičeva organizacija na Hrvaškem delovala.

Zagreb, 13. nov. Jutri bodo v Zagrebu ustanovili zvezo mest hrvaške banovine. Zbrali se bodo vsi župani in finančni referenti hrvaških mest in bodo skušali rešiti vprašanje finansiranja mest, da bi se končno vendarle uredile finance hrvaških mest, ki so mnogokje zelo razdrapane. Pobudo za ustanovitev je prišla iz Zagreba. Ni še znano, kakšno stališče bo nova zveza zavzela do zveze jugoslovanskih mest, katere člani so bila doslej mnoga hrvaška mesta.

Zagreb, 13. nov. 900 učiteljev bi se potrebovala hrvaška banovina, da bi vse ljudske šole dobile svoje učitelje in da bi mogli šolski pouk potekati nemoteno. Trenutno je 510 učiteljskih mest nezasedenih, zlasti mnogo jih je v Hercegovini. Danes se težko čutijo posledice zmedene prosvetne politike diktatorskih režimov, ki so ukinali učiteljska izgovorila, da je učiteljev že preveč. Na Hrvaškem je v celoti 7700 učiteljev, toda letno jih odide čez 200 v pokoj, letos pa je zapustilo učiteljska samo 170 novih mladih učiteljev. Razen tega jih gre letno okrog 100 v pedagoške šole, da se izobrazijo za učitelje na meščanskih šolah. Zanimivo pa je tudi dejstvo, da je od 170 absolventov učiteljskega le 100 vložilo prošnje za nastavitev.

Naročajte Slovenski dom!

Ona ga je nežno in zaljubljeno po-

gledala v oči in ga vprašala:

»Morda, da boste našli morilca Ro-

gerja Buntona?«

»Seveda!« je rekel, »vendar govoriva

o nečem drugem. Povejte mi rajši, kaj

veste o Rogerju Buntonu.«

Povesila je glavo:

»Kaj bi radi vedeli?«

»Različne stvari. Na primer, kaj je

zadnji teden delal, kdo je hodil k njemu,

s kom je govoril... vendar, če bi vam

bilo to neprijetno, Dora...« je nadaljeval,

gladeč jo po lasih, »potem mi pa tega

ni treba praviti.«

Tako ga je razumela. Objela ga je in

ga strastno poljubila. Tedaj je bil njen

čiliv strasti bolj iskren kot maloprej.

»Samo ne pozabite, Dora, da ne smete

prikrivati ničesar važnega. Zaradi tega se

skušajte spomniti vsega, kar se je zgo-

dilo zadnji teden.«

Dora Dabrey je dvignila svoje trepal-

nice in ga vprašala:

»Ali res mislite, da se je zadnji teden

v Buntonovi hiši zgodilo kaj važnega?«

»Zakaj tudi ne bi? V enem tednu lah-

ko pridejo kakšni obiski, telefonski razgo-

vori...«

»V tej hiši ne. Vi se varate,« je vedno

rekla bivša Buntonova bolničarka. »Bun-

ton ni nikdar sprejemal obiskov.«

»Al ga niso nikdar klicali na tele-

fon?«

»Ne, vedno sem bila v njegovi bližini

in bi o tem morala prav gotovo kaj ve-

da bo tudi tukaj osebni promet temeljito prav-

koten preko ceste. Dosedanje zaznamovane preho-

bodo pomaknili še bolj od križišča proč, da bo

cestni promet bolj nemoten.

Vegova ulica je bila predvčerajšnjim zvečer

pozorišče bolečnih vzklikov. Šofer nekega oseb-

nega avtomobila ni mogel spraviti motorja v pogon

z običajnim električnim zaganjačem na nožno sti-

kalo. Zato je naprosil nekega brezposelnega, da

mu spravi motor v pogon z ročnim zaganjačem

proti mali nagradi, medtem ko si je dal opravka

sam pri motorju samem. Hipoma se je pa motor

pravilno vžgal ter stekel, a ročica zaganjača je

udarila brezposelnega s tako silo po roki, da mu

jo je zlomila roko v zapestju. V velikih bolečinah

je potem tarnal revež ter zahteval odškodnino od

šoferja, kar je pa ta seveda odklonil. In množica

prisotnih je potem debatirala, ali je šofer dolžan

plačati odškodnino ponesrečencu ali ne.

nik.

Vesti 13. novembra

O učinku, ki ga je na jugoslovansko javnost imelo

surovo bombardiranje Bitolja, na veliko raz-

pravljajo tudi ameriški listi v poročilih svoj-

ih dopisnikov iz Belgrade. Ti dopisniki tudi

točno pokažejo, kateri vojskoviči se državi so

divjaska letala pripadala in poudarjajo, da

je ta napad vse jugoslovane združil v od-

poru proti znanim sovražnikom jugoslovans-

ke neodvisnosti.

Mehikanska vlada je sprejela zakon, po katerem

bodo smeli biti lastniki petrolejskega ozem-

lja na njenem področju samo mehiški držav-

ljani. S tem bodo precej prižadeti Japonci, ki

so nakupili v Mehiki 25.000 orlov petrolej-

ske zemlje.

Potres v Romuniji, ki je napol uničil petrolejsko

središče Ploesti, ni povzročil nobene škode v

petrolejskih vrelcih. Delo tam poteka v redu,

pravi italijanska agencija Stefani v nekem

poročilu iz Berlina. Po njenem zatrdilu so

poročila o škodi samo plod angleške propa-

gande.

Načelnik turškega generalnega štaba maršal Čak-

mak so je vrnil iz nadzorstvenega potovanja

ob bolgarski meji.

Zaradi pomanjkanja ladij začneja v Irski nastopati

stiska za premoč, petrolej in živež. Vlada je

izdala silno stroge odredbe za omejitve pora-

babe teh potrebščin. Vso plovbo za Irsko so

namreč dozaj oskrbovali Angleži, ki pa ne

čajo lrcem več voziti, ker Irsko ne mara dati

Angliji na razpolago svojih južnih in zahod-

nih pristanišč za boj proti Nemcem.

Bolgarska vlada je začela klicati razne oddelke

na dvomesečne orožne vaje. Med drugim je vpo-

klicanih tudi 300 zdravnikov.

Ameriški senator King je dal zbornici predlog,

da naj se nevtralnostni zakon še enkrat spre-

meni, da bi Anglija lahko dobivala še več

pomoči iz Amerike. Predsednik Roosevelt pa

je včeraj dejal ameriškim časnikařem, da bo

prvo njegovo delo, da omogoči Kanadi in

Angliji dobivati polovico orožja, kar ga izde-

lajo v Združenih državah.

Za milijon dolarjev ameriških daril je pripeljala

neka ameriška ladja v finsko pristanišče Pet-

samo.

Predsednik angleške vlade Churchill je imel ob

vstoličenju novega londonskega župana govor,

v katerem je dejal, da vojna moč Anglije na-

rašča. Anglija bo nadaljevala vojno do zmage

in se boji za stvar vseh držav, ki so jih zase-

dli Nemci: za Avstrijo, CSR, Poljsko, Norve-

ško, Holandijo, Belgijo, Francijo in za junake

Grčijo. Vojni cilj Anglije je osvoboditev vseh

narodov v Evropi, bratstvo, napredek in mir.

Sedanja vojna je docela prevrnila stare sodbe

o vojaški sili in odpornosti raznih držav. Velika

Francija je bila v treh tednih strta, mala Fin-

ska je tri mesece odbijala rdeče tolpe in jim

zadala strahovite izgube. Mala Grčija, ki so

se iz njenega vojaštva vsi norčevali, se že šti-

raja najdn upira in utegne postati balkanska

Finska — sodi newyorški list »New York Sun«.

Zaradi nemških letalskih napadov je doslej pre-

nehalo delo v eni četrtini odstotka angleške

vojne industrije, je izjavil obrambni minister

Morrison.

Nemška delovna zmogljivost je največja na svetu,

ker Nemčija lahko danes mobilizira gospodar-

ske sile vse Evrope. Nemčija lahko naredi naj-

več letal na svetu. Ko bo prišla velika ofen-

ziva, se nadejamo, da bomo dosegli enake uspe-

he kakor do zdaj. Moj sklep je, voditi vojno

do jasne odločitve. Eden mora v tej vojni biti

premagani, toda to ne bo Nemčija, ki bo šele

iz tega boja vstala v vsej sili in veličini. To

so bile glavne misli v govoru kanclerja Hit-

lerja, kakor so ga v soboto oddajale nemške

radijske postaje z gramofonskih plošč.

Med finski in sovjetskimi zastopstvom so se

začela pogajanja za določitev nove meje

med obema državama.

Nemško trgovsko zastopstvo v Solunu si na vse

načine prizadeva,

Od tu in tam

Šef jugoslovanskega osrednjega tiskovnega urada Predrag Milojević, ki se na povabilo madžarskega tiskovnega šefa mudi v Budimpešti, je bil predvčerajšnjim sprejet pri madžarskem zunanjem ministru grofu Csakyju in se z njim dobro uro pogovarjal. Jugoslovanski poslanik Rašić pa je priredil v čast Milojevića in njegove soproge kosilo, katerega so se udeležile tudi madžarske politične osebnosti. Milojević je obiskal nato tudi parlament in se seznanil z raznimi politiki. Naslednjega dne pa je stopil v stik z uredniki več budimpeštanskih političnih listov. Istočasno se mudi v madžarski prestolnici tudi belgajski vseučiliški prof. dr. Lazar Stanojević, ki bo zdravnikom predaval o »pozabljivosti v starosti«.

Glavni tajnik Hrvaške kmečke stranke dr. Juraj Krnjević je spregovoril svojim pristajšem v Hercegovcu bodrilne besede spriko težkega mednarodnega položaja. Rekel jim je, da je težko odgovoriti na vprašanje, kakšen bo jutrišnji dan, vendar je eno gotovo, da bo tak, kakršni smo sami. Govoril pa je tudi o pobujanju podtalne propagande raznih vrst in dal navodila, kako je treba to rušilno delo onemogočiti. Sledečji je omenil, da bo hrvaška banovina v kratkem temeljito preosnovana, ni pa navedel oblike in obsega te preosnove.

Pravosodni minister dr. Lazar Marković je bil pred nekaj dnevi v Negotinu in imel s svojimi političnimi prijatelji skupno večerjo, na kateri je tudi govoril. Ves svoj dolgi govor je posvetil hrvaškemu vprašanju in zagotavljal poslušalcem, da je to vprašanje v glavnem že rešeno in da je rešitev pokazala doslej že velikanske pozitivne sadove sporazuma. Sporazum bo silnega pomena tudi za bodočnost.

Nov začasni trgovinski sporazum sta podpisali v Belgradu delegacija Srbije in naše države. Sporazum je podaljšanje sporazumov iz l. 1938. in pa l. 1939. Sporazum tudi določa, da ostane v veljavi dosedanja način plačevanja v devizah in določa tudi količine blaga, katere bodo Svcariji pošiljali nam, odnosno mi v Svcico. Jugoslavija ima po tem sporazumu pravico na aktivno. Sporazum je bil potreben zato, da se trgovina med Svcico in Jugoslavijo prilagodi sedanjim razmeram v Evropi.

Prostovoljne zbirke za nesrečnike iz bombardirane Bitolje so vrgle že lepe vsote. List »Politika« je v šestih dneh nabral že skoraj milijon dinarjev. Tudi podpredsednik vlade dr. Maček je daroval 40.000 din. finančni minister dr. Šutej pa 10.000 din. Bitoljska občina se je vsem darovalcem zahvalila in zaprosila še druge, naj bi prisločili težko prizadetim žrtvam na pomoč.

Poseben zavod za preizkušanje južnega sadja in oljke bo zgradila Privilegirana izvozna družba v Dubrovniku. Družba se je s to zamisljo bavila že več let in je sedaj kupila 65.000 kvadratnih metrov zemljišča zraven Dubrovnika, da bo na njem zgradila zavod, ki bo imel nalogo raziskati vse možnosti, da bi se gojenje južnega sadja in oljke v južni Dalmaciji še pospešilo in obenem uvedli boljši in uspešnejši načini gojitve. Kakor poročajo iz Dalmacije, je trgavec oljke v polnem teku. Toda letošnji pridelek bo za skoraj tretjino slabši kakor lanski zavoljo škode, ki so jo naredili črvi.

Razbojnika, ki je 70-letnega starca z bajonetom oklal in mu potem ukradel 4 tisočake, so prijeli v Somborju. Pred dobrim mesecem je neznanec v vojaški obleki vdrl v hišo bogatega kmeta 70-letnega Alojzija Dorogiča, ga oklal z bajonetom, nato vzel denar in jo odkuril misleč, da je starec izdihnil. Tudi Dorogič si je opomogel in v bolnišnici ozdravel. Orožniki so potem več mladeničev, ki so bili tedaj v službi, prijeli in jih pripeljali pred starca. In tedaj je Dorogič spoznal med njimi Mata Kriskovića, ki je zločin nato tudi priznal.

Z drvečega voza je padel in se ubil 21 letni Ivan Maljevec iz Male Soline pri Petrinji. Fant je bil z vozom v Glini, proti večeru pa se je vračal s prijateljem domov. Oba sta bila precej okajena in sta na vso moč priganjala konja, da sta dirjala. Med tako vožnjo pa je veter odnesel Ivanu klobuk. Fant je hotel skočiti z voza, toda izgubil je ravnotežje in padel na hrbet. Z glavo je udaril na kamen in si prebil lobanjo. Konji pa so z vozom dirjali naprej, njegov pijani prijatelj pa ga tudi ni pogrešil. Sele proti jutru so ga domači našli ležati nezavestnega na cesti. Nesrečni fant je potem v bolnišnici umrl, ne da bi prišel k zavesti.

Posebno zvezo, ki se bo imenovala »Letalska mladina kraljevine Jugoslavije«, so navdušeni letalci in jadralski ustanovitvi v Belgradu. Zveza vabi v svoj krog zlasti dijake in študente ter mladino iz obrtniških krogov, da bi se posvetila v velikem številu letalskemu športu. Zveza bo skrbela za to, da se čim bolj razvije jadralski šport in bo skušala dobiti tudi potrebna denarna sredstva v ta namen. Člani bodo plačevali po 1 dinar mesečne članarine, podporni po dva dinarja, ustanovitelji po 1000 din. veliki dobrotniki pa bodo plačali enkrat 10.000 dinarjev.

1141 ljudi je bilo oktobra kaznovanih zaradi verižništva. To je doslej največja številka v naši državi. Maja jih je bilo kaznovanih 724, junija 56, julija 473, avgusta 744, septembra pa 891. Največ verižnikov je bilo v Vojvodini, potem v drinski banovini, moravski, vardarski, in vrbaski in dravski (79), v zetski 74, v Belgradu pa 51. Pretekli mesec je bilo devet grešnikov poslanih na prisilno bivanje in sicer po eden iz Slovenije in drinske banovine, sedem pa iz donavske banovine.

V Belgradu je bila pred tremi meseci ustanovljena nova zveza kmetijskih pridelovalnih združenj. To zvezo so ustanovili pristajači Zemljoradniške stranke, da bi ustvarili neke vrste protitež zvezi kmetijskih združenj, ki jo vodi bivši minister Voja Gjorgjević, ki je bil nekdanji član zemljoradniške stranke. Kmetijski minister dr. Čubrilović je ustanovitev nove zveze podprl in objubil vso pomoč. Ko so pa novo zvezo prijavili sodišču, je sodišče odredilo registracijo. Zato je bil sklican po-noven občni zbor, na katerem so bila sprejeta nova pravila. Obenem je bilo sklenjeno, da bo zveza stopila v Glavno združenje zvezo. Ustanovitelji podarjajo, da zveza ni bila ustanovljena kot neke vrste konkurenca obstoječim združenjem zvezo, pač pa kot neke vrste zdravilno sredstvo, da bi se v medsebojni konkurenci poživilo združeno delo v Srbiji.

Tajno igralnico z ruletom je zasledila policija v Subotici. V neki gostilni je bil tajen in skrit prostor, kjer je bila igralnica. Igralci so bili večinoma bogataši iz Subotice, ki so igrali za visoke vsote. Igralnica sta imela dva brata Šehovića iz Mrkonjić-grad. Policija je nenadno planila v igralnico in dobila v njej oba lastnika ter osem igralcev bogatašev. Vse skupaj je zaprla in jih izročila sodišču.

Razprodane predstave pričajo, da je film **VDOVA** zadovoljil občinstvo v vsakem pogledu. Soglasno je mnenje, da tako lepa umetniška dela še dolgo ni bilo v Ljubljani na kinematografskem platnu. — V glavnih vlogah: Emma Gramatica, Isa Pola, Ruggere Ruggeri in drugi. Obenem predvajamo domači film **Ukrijte spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani**. **KINO UNION, tel. 22-21** Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Šolski odmor revnega dijaka

Ljubljana, 13. novembra.

Težko čakajo dijaki odmor, posebno kadar niso dovolj dobro pripravljeni za predmet. Oni redki, ki imajo ure, skrbno in skrivoma pogledujejo nanje in skoro minute štejejo vse do odrešilnega udarca šolskega zvonca, katerega glas se razlega do vseh kotov prostranega šolskega poslopja. Učitelj po končani uri odide iz razreda.

Pa kako tudi ne bi tako težko pričakovali od-mora, ko jim pa v želodcih nekaj ni v redu, nekateri celo čutijo, kako jim kruli in kako se jim delajo pajčevine — od lakote seveda. Pa tudi nič čudnega ni, da se je oglasila lakota, ki nikdar ne pozabi spomniti človeka, kdaj je telesu treba hrane. In hrane je treba, saj je že konec tretje učne ure. Glavni odmor je. In v tem odmoru so dijaki navajeni, da se malo podpo-ro z malico, ki so jo prinesli od doma ali si gredo tešiti glad k šolskemu slugi, ki ima tudi v zalogi želodčne dobrote.

Branko, Miran, Boris in še cela vrsta je takih, ki hite odpirati svoje torbice in iz njih jemati malico. O, kako jim gre v slast kruh, namazan s to ali ono dobroti, ki jo je mamica kupila v trgovini za svo-jeja ljubljenska. Saj mamic ne nikdar ne pozabijo na to, kako bi svojim miljenčkom osladile kruh, ki je sam tako pust.

Pa niso v razredu vsi tako srečni kot so Miran, Boris in še nekateri. Tam pri steni sedi v klopi Miha in na njegovi levici je Janez, pa še France z Jožetom so dijaki, ki se v šolo vozijo od daleč z vlakom. Kmečki sinovi so. Niso edinci, kot je mar-sikateri izmed sošolcev, in kot jih je po mestih precej. Doma ima vsak izmed njih po nekaj bratcev in sester. In njihova mamica nima skrbeti samo za »velikega učenjaka«, bolj so skrbne nege potrebni oni njeni mali, ki še platno prodajajo. Janez, France in Jože so pridni fantje, brhni da je kaj, kljub temu, da so večkrat lačni kot sili. Sicer pa ni nikjer rečeno, da je sit dijak dober. Le žal, da je narobe večkrat res. Saj tudi ti, ki nimajo kaj za pod zob, to dobro vedo, kajti v šoli so se to že učili, da je mnogo velikih slovenskih mož stradal in trpelo pomanjkanje, dokler so hodili v šolo. Tudi njim je bila lakota vsakdanja prijateljica. Pa oni so zdržali, zmagali so — postali so vzor slovenskemu

narodu. Pa mi ne bi znali prenesti tega, kar so naši predniki? Tega pa že ne.

Preponosni so, da bi ta ali oni izmed njih pri-stopil k tovaršem, ki se jim že upira z medom in maslom namazani kruh in jih poprosil za ostanek. Ne! Bodo že potrpe-li, čeprav se jim sline cede. Si-cer je pa Miran dober fant, vzgojen v krščanski lju-bezni, saj je član organizacije, ki goji vse, kar je do-bro. Vsek dan da Jožetu polovico malice, pa tudi jabolko mu da, ki mu jih je mamica dvojce dala s seboj.

Po končanem pouku morajo dijaki iz mesta spet z vlaki domov. Šele popoldne, ko pridejo domov, použijejo kosilo, ki jih je vse doslej čakalo na šte-dilniku. Nekateri iz drugih razredov pa imajo še popoldanski pouk. Ti jo mahnejo opoldne v kakšno »javno kuhinjo«, kjer za par dinarjev »kosijo«. Kakšno je tako kosilo, pa si lahko vsako sam pred-stavlja. Mama jim pač ne more dati več denarja za obed, kajti oče je le priložnostni delavec, delavec od danes do jutri.

Tako je življenje onih, ki nimajo niti toliko, da bi bili enkrat na dan pošteno siti. Kako hvaležni bodo ti mladi dijaki našemu prosvetnemu ministru dr. Korošcu, ki je tudi nanje mislil, ko je odredil vsem šolskim vodstvom, da morajo čez zimo skrbeti in izdati šolskih kuhinj za one dijake, ki so tople in izdatne hrane najbolj potrebni. Razredniki že zbirajo v svojih razredih seznam takih revnih di-jakov.

Kako prav in lepo bi bilo, ko bi starši bogatih dijakov podpirali po svojih močeh te dijaške ku-hinje. Kar koli bi dali v denarju ali živilih, bo vod-stvo kuhinj gotovo z veseljem sprejelo. Vsek dar bo dobrodošel. Vsek izmed petičnih naj bi v kuhinjo mesečno vsaj nekaj prispeval, pa bo storil pre-koristno delo — pomagal bo krepiti mladike na-rodovca telesa.

Lep zgled takega zbiranja je dalo ljubljansko učiteljske, ki je v prav kratkem času zbralo za svoje revne dijake prav lepo vsoto denarja, še več pa živil. Ta zavod naj bo vzor drugim šolam naše lepe Slovenije. V teh časih je bolj kot kdaj koli prej potrebno drug drugemu lajšati gorje in pomanj-kanje.

DANES PREMIJERA
DUHOVITE VESELOIGRE
Burkasti domisleki! Komične situacije! Smeh! Smeh! Smeh!
KINO MATICA tel. 22-41
V zabavni filmski komediji nastopajo aduti filmskega platna:
Predstave danes **Gustav Fröhlich, Theo Lingner, Maria Andergast, Fitta Benkhof, Paul Henkel**
ob 16., 19., in 21 uri

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 13. novembra.

Reševalna postaja

je zabeležila spet nekaj nesreč. — Prosen Marija, mestna uboga, stanujoča v mestni ubožnici v Jap-levi ulici je na zavodnem hodniku tako nesrečno padla, da si je pri padcu zlomila nogo. Prepeljali so jo v bolnišnico. — Arko France, zaposlen pri tvrdki Tönnies je delal na dvorišču Kolinske to-varne. Pri delu mu je vagonček, s katerim je imel opravka, stisnil nogo tako močno, da mu je počila kost. Tudi on si je poiskal pomoč v bol-nišnici.

Nerodno srečanje kolesarjev z avtomobilom

Včeraj okrog pol petih popoldne sta se kole-sarja Orazem Mirko in Koman Janko peljala s ko-leši od Črnuče proti Ježici. Vozila sta po desni strani ceste. — Neradoma pa jima je privozil v

avtomobilu nasproti gostilničar in posestnik Vr-hovnik iz Trzina. — Avtomobilist je vozil po na-pačni levi strani. Seveda je na ta način prišlo do neizogibnega trka. Avto je najprej posnel Orazma, ki je po cesti vozil prvi. Pri karambolu si je Oraz-em zlomil nekaj reber. Kolo pa je avto vlek el kakih 200 metrov s seboj, pri čemer se je popol-noma razbilo in ne bo več uporabno. Koman je imel pri srečanju več sreče. Dobil je le nekaj zu-nanjih poškodb, ki so pa manjše. Oba so reševalci prepeljali v bolnišnico.

Razen teh nesreč so reševalci posredovali še pri 15 prevozih raznih bolnikov.

5 policije malo novic

Tatvine koles so zadnje čase malo ponehale, menda zato, ker so se z njimi umnožili že dovolj oskrbeli. Včeraj je policija zabeležila samo dve tatvini koles in sicer je bilo odpeljano žensko kolo znamke »Stadion«, vredno okrog 600 din Kro-šelj Fr. na Jegličevi cesti. — 400 dinarjev vredno možko kolo znamke »Waffenrad« pa je tat ukradel izpred gostilne Slamič na Gosposvetski cesti Do-lenceu Francu.

Spreten uzmovič je izmaknil Pircu Ivanu de-narnico na zapiraj, v kateri je bilo 1448 dinarjev. Temnosiva, na pol podložena možka suknja, v kateri je bilo 800 din gotovine, je izginila Štef-ku Karlu iz gostilne Lloyd na sv. Petra cesti.

Z dvema oblekama se je oskrbel neznan tat, ko jih je iz zaklenjene kletne drvarnice odnesel železniškemu kurjaču Klopčiču.

„Živ blagoslov“

Danes je že tretji dan, odkar lahko vsak mi-moidoči dobi pod železniškim podvozom na Šmar-moidoči pod želez. podvozom na Šmartinski cesti, pod katerim gre dnevno tako mnogo ljudi, za naše čase nenavadno blagoslov. Tretji dan je že, odkar lezejo po stenah podvoza veliki beli črvi z rjavimi glavami, ki so več ali manj rejeni. Pa tudi po tleh podvoza leze rejena golazen. Črvi najbrže »kap-ljajo« iz vagonov, ki so postavljeni nad podvozom in v katerih so zbrane morda kosti, ki že gnijejo in po katerih se pase bela golazen. Vagoni so naj-brž namenjeni tovarni za klej. — Ali ne bi bilo morda že čas, da se ta pokusna golazen odstrani, vagoni pa odpeljejo tja, kamor spadajo.

Lepi uspehi zaščitne šole

Ljubljana, 13. novembra.

Razen onih, ki so že uvežbljeni za pasivno za-ščitno mesta Ljubljane v primeru nevarnosti, je mestni zaščitni urad organiziral še **zaščitno šolo**, katere delovanje je prav sedaj v polnem teku. Šola se je pričela 4. novembra. V prvem delu je pričela vezbati najprej industrijske zaščitne ekipe, katere bodo morale ob vsaki nevarnosti prve raz-viti svoje delo in pokazati svoje znanje pri ob-rambi našega narodnega gospodarstva. V soboto je bil zaključen prvi tak tečaj in vodstvo šole se je lahko pri tej priliki prepričalo, kako visoko mo-ralo ima naš industrijski delavec in namenečenec. Vsi udeleženci se prav dobro zavedajo svoje dolž-nosti do države in jo tudi vestno izvršujejo s tem, da pridno in z velikim zanimanjem pri predavanjih slede izvajanjem predavateljev. Dokaz dolžnosti in vestnosti obiskovalcev je tudi dejstvo, da prihajajo na predavanja 100%, in je torej uspeh obiska od-ličen. Pa še k nečemu si lahko vodstvo šole čisti-ta: ob zaključku obeh prvih tečajev, gasilsko teh-ničnega in zdravstveno kemičnega so prihajali ude-leženci k vodji šole prof. Stepišniku z zahvalami in prošnjami, da jim dovoli še enkrat posetiti tak tečaj takrat, ko bodo prosti službe in se bodo lahko še bolj posvetili delu v korist splošne var-nosti.

Vsak tečaj, pa naj si bo gasilski ali kemični, se zaključi z izpitom. Zadnjo soboto je izpite vodil direktor Jančigaj kot načelnik zaščitnega urada. Izpravevali pa so: V gasilsko tehničen tečaju na-

Vremensko poročilo

Kraj	Barometar	sko stanje	tempe-ratura v C°	relativna vlažnost v %	Veter (amer. jakost)	Pada-vine m/m	vrsta
Ljubljana	753.2	10.0	7.4	92	10	NNE,	17.9 dež
Maribor	750.9	10.2	6.0	90	10	0	—
Zagreb	758.3	11.0	2.0	90	10	0	—
Belgrad	762.4	17.0	4.0	80	5	E,	—
Sarajevo	763.6	16.0	2.0	90	8	0	1.0 dež
Vrš	762.2	12.0	10.0	90	6	SE,	—
Split	761.7	16.0	11.0	80	10	ESE,	0.1 dež
Kumbar	762.8	15.0	11.0	90	10	ENE,	1.0 dež
Rab	762.2	12.0	9.0	90	10	S,	4.0 dež
Obdobje	762.0	17.0	11.0	80	9	SSE,	1.0 dež

Vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno in deževno vreme.

Koledar

Danes, sreda, 13. novembra: Stanislav Cetrtek, 14. novembra: Jožafat.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyr-ševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gar-tus, Moste, Zaloška c. 47.

»Kako bomo pridelovali na vrtu vso zelenjad, ki je potrebna za dom« bo predaval v petek, dne 15. t. m. ob pol 8 v deški ljudski šoli v Sp. Šiški gospod inž. Jeglič Ciril, banovinski referent za pospeševanje vrtnarstva. Vsa druga navodila so priobčena v razglasnih omarih.

V poslednjem času je ustavil Prizad izdajo od-premljenih dovoljenj za moko, ker nakupuje večje količine moke v določene svrhe. Prevod bo pa vkljub temu poskušal izposlovati priznanje eklepov, ki bi jih napravili slovenski kupci z vojvodinskimi mlini. Zato poziva vs kupce moke, da vedno pri-javijo vsak nakup moke Prevodu z navedbo dneva zaključka, imena prodajalca in kupljene količine moke. Na podlagi navedenih podatkov bo Prevod poizkušal doseči od Prizada dovolitev odpremlnih dovoljenj.

Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave poroča, da je bilo dne 19. oktobra t. l. kolavdano dozidano šolsko poslopje v Andrejčih, okraj Sobota. Poslopje ima sedaj 2 učilnici, pisarno in manjše stanovanje za šolskega upravitelja. Stroški znašajo din 75.000.

Prvo letošnje predavanje Pedagoškega društva bo v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 16 v predavalnici Mineraloškega instituta na univerzi. Ob priliki 20-letnice smrti našega pedagoga Hinka Schreinerja bo predaval ga. A. Černejeva »O pomenu Schreiner-jevega dela za slovensko pedagogiko«. Po predava-nju bo redni letni občni zbor društva. Vstop prost.

Za Slomškovo proslavo si oskrbite priročnik »Slava Slomsku«. Naročite ga lahko v vseh večjih knjigarnah. Cena 16 din. Vsebuje dovolj izbranega proslavnega gradiva: deklaracije, govor, reke, basni in pesmi za mladinske zbornice. To knjižico, ki sta jo uredila in izdala v samozaložbi profesorja E. Bojc in L. Kramolc, priporočata tudi kr. banka uprava za vse šole. Toplo priporočamo! Priročnik »Slava Slomsku« dobite v vseh knji-garnah. Cena 16 din.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20:

Sreda, 13. novembra: »Pohujšanje v dolini šent-florjanski. Red B.
Četrtek, 14. novembra: »Revizor«. Red Četrtek
Petek, 15. novembra: »Skrivallnice«. Red A.

Opera. — Začetek ob 20:

Sreda, 13. nov.: »Figarova svatba«. Red Sreda.
Četrtek, 14. novembra: »Carmen«. Red Premierski

Mariborsko gledališče

Sreda, 13. novembra: Zaprto.
Četrtek, 14. novembra, ob 20: »Na cesarčin ukaz«.
Premiera.

Blago, ki ga tatovi radi ličejo

Kakršni so časi, viharji ali mirni, takšni po-stajajo tudi izbirni, špekulantski in zviti tatovi, ki skušajo izrabljati časovno konjunkturo tudi v svoje tatinske posle. V tatinskoposlovnih krogih je sedaj »jutac« zelo, zelo iskano blago, ki ga bodo kmalu plačevali z zlatom. Ni čuda, da se zadnji čas tatvine vseh sila množe. Pomisliti je treba, da stane sedaj vreča kar 38 din, ko je bila v mirnih časih takole 5 din.

In kaj so se izmislili tatovi? Začeli so stikati po skladiščih. Odnajajo le prazne vreče, blago pa puščajo na miru. Te dni je bila neobičajna tatvina prijavljena. Tatovi so vdrli v neko trgovsko skladišče. Bilo je več vreč moke in fižola! Kdo naj bi se mučil s težkim tovorom? Vreče z moko so v skladišču lepo izpraznili, enako so napravili z vrečami s fižolom. Odnegli so 20 lepih in velikih vreč, za katere so drugod dobili 600 din. Od nekeje so tatovi odnesli 160 vreč in so jih prodali za 380 din. Tatove vreč so te dni polovili in zaprli.

mestnik načelnika mestni viš. komisar Grasselli, inž. Dolenc in vodja pokliniški gasilcev Furlan. V zdravstveno kemični skupini pa mestni fizik dr. Rus in vodja šole prof. Stepišnik.

Izpitni so pokazali velik uspeh in videti je bilo, da so udeleženci pri večerih predavanjih lepo sodelovali in vzeli stvar nad vse resno. Na koncu kemičnega tečaja se je udeleženska s pre-prostimi besedami zahvalila vodstvu šole za trud, in doseženi uspehi naj mu bodo samo skromno pri-znanje in nadaljnjo pobudo za delo in skrb za našo varnost. S temi predavanji se bo naše ljudstvo res izirilo za vse primere, da bo kos vsemu, pa naj pride kar koli.

Prosvetno društvo Trnovo ima danes ob 20 skioptično predavanje pod naslovom: »Koroška in kraji, kjer je živila sv. Ema«. Predaval bo g. rav. Vinko Zor.

6. prosvetni večer, ki bo v petek, 15. t. m. bo posvečen Portugalci in njeni korporativni ureditvi države. Danes se veliko piše in govori o novem redu, ki prihaja nad bodočo Evropo. Malo kdo pa ve, da je mala Portugalska ena prvih držav v Ev-ropi, ki si prizadeva na nov način urediti svojo državo. Brez dvoma bo to predavanje, ki je aktu-alno po svoji vsebini, marsikoga zanimalo. Preda-vanje bo imel ravnatelj g. Franc Gabrovšek in bo opremljeno tudi s skioptičnimi slikami

Dramatični mesec francoske zgodovine

Važni podatki o dogodkih, ki so se v Franciji odigrali med 15. junijem in 15. julijem

V svoji knjigi, ki v nadaljevanjih izhaja pod naslovom »Reenica o dramatičnem mesecu naše zgodovine« v »Paris-Soir«, objavlja Jean Montigny zelo važne podatke o dogodkih, ki so se odigrali med 15. junijem in 15. julijem 1940 v Franciji. Med drugim iz te knjige piše naslednje:

Francoska vlada je prišla v Bordeaux dne 15. junija. Čeprav je bil vojaški položaj v tem trenutku obupen in je zaradi tega bil general Weygand prisiljen od ministrskega sveta zahtevati odločitve v zvezi z novim položajem na bojišču, sta Reynaud in Mandel sklenila prenesti vlado v neko čezmorsko posest in Francijo prepustiti tujemu vdoru.

Ker je uvidel, da je izgubil večino v ministrskem svetu, je predsednik vlade podal 16. junija ostavko. Novo vlado je sestavil maršal Petain, ki je sklenil zaprositi za premirje. Vključ temu nepriklonemu sklepu, so Jeanney, Herriot in Daladier pritiskali na predsednika republike Lebruna in zahtevali, naj se skupno z vlado in z narodnim predstavništvom izseli iz Francije, pri tem pa naj ne računa a Petainovim stališčem.

Lebrun je dne 18. junija potrdil maršalu Petainu, da hoče prihodnji dan zapustiti Francijo in je zahteval od njega dovoljenje, da lahko prihodnje jutro zapusti Francijo. Maršal Petain je odgovoril predsedniku republike: »Sklenil sem ostati, pa naj se zgodi kar koli.« Alibert je predlagal Lebrunu, naj odloži svoj odhod za mesec dni. Tudi Laval je posredoval in se prizadeval pri številnih parlamentarjih, da bi jih prepričal, da je njihova dolžnost

deliti usodo francoskega prebivalstva. In je v veliki meri tudi uspel.

Na čelu skupine senatorjev in narodnih poslancev je Laval dne 21. junija obiskal državnega poglavarja, s katerim je imel napet razgovor. Laval je rekel Lebrunu: »Vi ne smete oditi. Mi ne moremo dovoliti, da bi vlada odšla v Afriko in tam nadaljevala brezupen boj. Predsednik republike lahko odnese s seboj državne pečate in dejansko potegne za seboj tudi francosko vlado. On je edini gospodar politike. Obstaja pa politika, ki je vlado obsodila in to je politika Reynauda in Churchilla. Ali hočete nadaljevati s to politiko celo v trenutku, ko Nemčija zaseda Francijo.«

Lebrun Lavalu na te besede ni ničesar odgovoril in Laval je nadaljeval: »Franciji ne boste koristili, če jo zapustite. Nikdar več se ne boste vrnili v državo, ki bi jo sedaj zapustili. Ker hočete zapustiti državo v trenutku, ko je v najtežjem položaju, lahko mi s pravico rečemo, da ste jo izdali. Narod bo mogoče našel še hujšo besedo za obsodbo vašega izdajstva.«

Ob koncu je Laval znova rotal Lebruna, da naj ostane v državi in da naj ne posluša nasvetov, ki so Francijo privedli v pogubo. Na Lavalovo vprašanje, zakaj se je dozdej družil s temi ljudmi, je Lebrun odgovoril, da mu je to dolžnost narekovala ustava.

Po takšnem razgovoru pa je Lebrun le sklenil ostati v Franciji.

Na Japonskem že 2600 let vladajo cesarji

Proslave, ki jih podobnih menda res ne znajo prirediti nikjer drugod na svetu

Z velikimi slovesnostmi, kakršne morda znajo prirediti samo na Daljnem Vzhodu, so te dni proslavljali na Japonskem 2600-letnico, odkar je prišla na japonski prestol prva cesarica rodbina, ali z drugimi besedami, proslavljali so 2600-letnico japonskega cesarstva. Proslave so bile povsod po Japonskem, po mestih in na deželi. Bil je to državni ali bolj rečeno narodni praznik, kakršnih so s tolikšnim veseljem in slovesnostmi proslavljali celo na Japonskem morda še prav malo ali še nobenega. 2600-letnico japonskega cesarstva so slavili kar več dni, glavna slovesnost dan pa je bil preteklo nedelje.

Morda bi zvedeli kaj več zanimivih podrobnosti o teh slovesnostih, če ne bi bila Japonska tako daleč proč od nas. Tako pa so Evropsi privoščili, morda zaradi številnih drugih, v sedanjih razburkanih časih gotovo dosti bolj važnih vprašanj in dogodkov, le krajši popis tega velikega dogodka, ki se ga je te dni veselilo vse japonsko ljudstvo. Vsa mesta in vasi na Japonskem so bile v kar najbolj slavnostnem razpoloženju, vsa praznično okrašena.

Celo odlok o zatemnitvi mest je te dni izgubil veljavo in tudi alkoholne pijače so smeli Japonci točiti vse dan, kar vsaj v zadnjem času na Japonskem ni bilo dovoljeno, saj Japonci že davno preživljajo vojne čase in so bile zato potrebne tudi tovrstne omejitve.

Svečanosti pa so dosegle svoj višek v nedeljo, ko je bila na velikanem trgu na severni strani cesarske palače veličastna parada. Nalašč v ta namen so zgradili orjaško poslopje na strehah, o katerih si Evropejec le težko ustvari pravilno predstavo. Prostor, ki ga je pokrival en sam tak velikanov stebel, je pokrival površino 500 kv. metrov. Vsa ogromna stavba je bila zgrajena v starem japonskem slogu in je vse drugo v primeri z njo naravnost pritlikavo. V zelenje in razkošno cvetje so odeli vse ceste in ulice, ki vodijo na ogromni trg pred cesarsko palačo in po katerih je šla veličastna parada. Na gosto so bili postavljeni tudi slavoloki z okrašenimi napismi, s katerimi znajo Japonci izraziti svojemu vladarju vdanost in zvestobnost. Na trgu se je že na vse zgodaj zbralo okoli 500.000 ljudi iz Tokia in drugod. Med njimi so bili seveda tudi številni člani raznih diplomatskih zastopstev na Japonskem.

Na obeh straneh slavnostnega prostora so se posedli člani cesarske hiše, japonski ministri in člani diplomatskega zbora, sredi pa sta bila postavljena dragocena prestola za cesarja in cesarico, nekoliko višje nad drugimi, da bi bilo tudi v tem povdarjeno, da sta cesar in cesarica nad vsemi. Naravnost ganljiv je bil prizor, ko se je pripeljala tja cesarska dvojica, prizor, kakršnega bi drugod po svetu zaman iskali. Tako velikega spoštovanja ni mogoče izkazati svojemu vladarju menda res noben narod na svetu, spoštovanja, ki bi prišel tako iz globine srca. Velikanska množica, ki je bila pokrila ogromni trg pred cesarsko palačo, se je globoko priklanjala, ko se je pripeljala tja cesarska dvojica. In ko sta se cesar in cesarica veda sredi drugih visokih odličnikov, je vstal predsednik vlade knez Konoje in v imenu vsega japonskega ljudstva izrazil v izbranih besedah zvestobo in vdanost svojem vladarju v teh izrednih časih, ki danes vladajo na svetu in ki tudi narodom Daljnega Vzhoda niso prizanesli.

Pri tej priliki je tudi cesar spregovoril.

Zahvalil se je za izraze tolikšnega zaupanja, vdanosti in zvestobe, namenil pa je nekaj besed tudi svetu, ki ni bil pri teh slovesnostih navzoč, svetu daleč tam na Zahodu, v Evropi, in na Vzhodu v Ameriki, da bo vedel, kako tudi japonski cesar, daljni naslednik prvega cesarja pred 2600 leti, misli o sedanjih razmerah na svetu. Sporočil je navzočim in nenavzočim, da sedanje velike spremembe v svetovnem položaju pomenijo tudi preobrat v razvoju

Žena je odgovorila od tam gori:

»Tako bom prišla.«

Preteklo je še nekaj trenutkov. Zdravnik in dekle sta si stala nasproti in nista vedela, kaj bi drug drugemu dejala. Prav ko bi se bila začela zadrega, pa je prišla Jessica. S pazljivim in hladnim pogledom je premerila Leni, stopila proti njej in ji ponudila roko:

»Oprostite, da ste me čakali. Upam, da ste dobro potovali.«

Dekle je veselo pogledalo gospo, se ji priklonilo in dejalo:

»Hvala lepa, gospa.«

Jessica je nadaljevala:

»Moje pismo vam je razjasnilo naše želje. Upam, da se z vsem strinjate. Zaupamo vam vzgojo otroka, ki je slaboten, bolehen, nemiren in poln slabe domišljije. Prizadevajte si...«

Jessica ni mogla dokončati svoje pripovedi, ker je zdaj kakor veter planil v sobo Gerald. Od střežnice Suzanne je zvedel, da je prišla gospodična. Vpil in vzklikal je od veselja in razburjenja. S trusečem je na stežaj odprl vrata ter klical:

»Leni, Leni je prišla...«

Planil je proti skromnemu, lepemu dekletu in se mu vrgel v naročje. Leni je Gerald sprejela z nasmehom in s srečnimi solzami v očeh. Fantek ji je ovil roke okoli vratu in jo poljubljal. Leni ga je mirila.

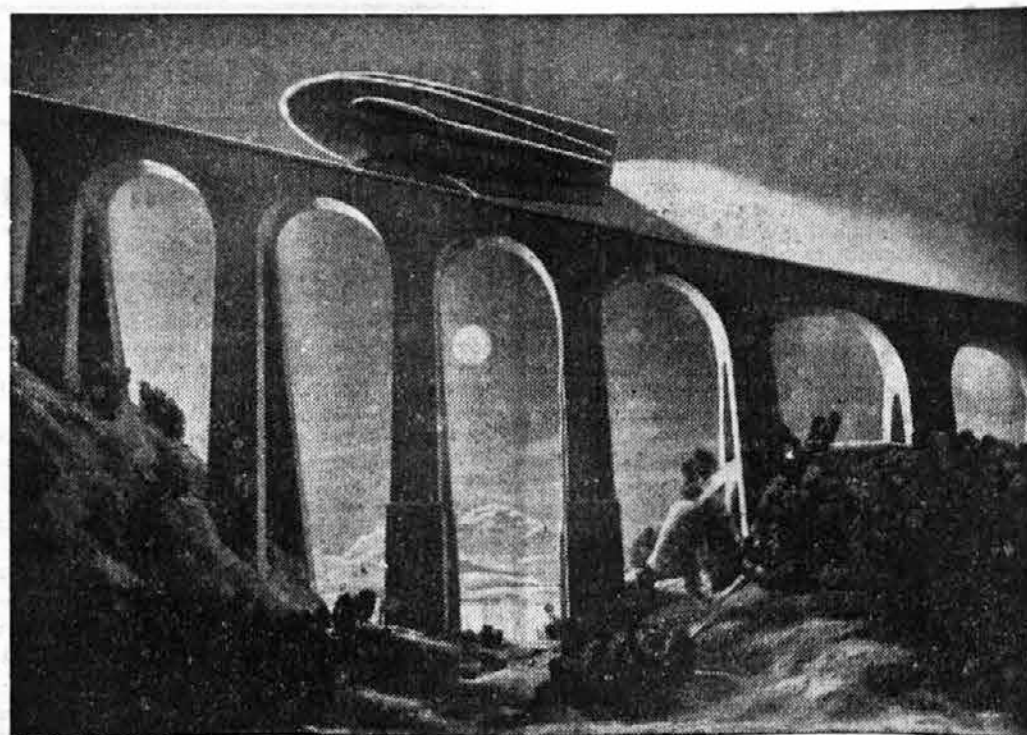
Doktor Newcome je bil zaradi otrokove sreče tudi sam presrečen in je gledal ta prizor, ne da bi kaj dejal. Jessica se je pa namrščila. Kako se ta fantič vede do tuje osebe! Še mnogo ga bo treba naučiti. Stopila je za korak naprej in strogo rekla Gerald:

»Kako se pa vedeš? Pojdi v svojo sobo in si umij roke.«

Leni je fantič mirila:

»Pojdi, Gerald, greva si umiti roke. Pomagala ti bom. Daj, pokaži mi, kod morava iti.«

Gerald jo je takoj poslušal, jo prijel za roko in jo odvedel v svojo sobo. Leni je odložila torbico, si snela klobuk, naglo pokimala gospe in zdravniku v pozdrav ter odšla z malčkom, ki

Raketa odhaja na pot v vesirje. Slika je posneta po kulturnem filmu »Vsemirska raketa I. na startu.«

Čudoviti zemljevid Sovjetske Rusije

Iz Newyorka je prišel te dni v Moskvo znameniti zemljevid ozemlja Zveze socialističnih sovjetskih republik, ves izdelan iz dragega kamna. Bil je tam razstavljen na svetovni razstavi. Niso ga pa na tej ameriški svetovni razstavi prvič prikazovali, pač pa so ga imeli priliko občudovati že leta 1937, vsi, ki so gledali razstavo v Parizu.

Zemljevid sam je res nekaj posebnega. Meri dvaindvajset in pol kvadratnega metra. Doline so na njem izdelane iz jaspisa ali iz amazonita, gore pa iz poldrugačnega kamna temnordeče do rjave barve. Morja in druge vode so spet iz nove dragocene snovi, iz takimenovanega lapulja. Meja je izdelana iz rdečega rodonita, pomešana z rožnatim jaspisom. Z rubini, smaragdi, ametisti in drugimi dragimi kamni pa so končno zaznamovani na tem svojevrstnem zemljevidu industrijski kraji in oni predeli, ki so posebej bogati na naravnih zakladih.

Seme najprej v slano vodo!

Ugotovljeno je, da marsikateremu semenu kaj dobro prija, če ga prej, preden ga vevamo ali vsejemo, namočimo v slano vodo. Seveda pa voda ne sme biti preveč slana. Za najboljšo vodo se je izkazala tista, ki je v vsakem njenem litru raztopljene 5 gramov soli. Če seme namočimo v takšni raztopini, krali nekoliko prej, kot pa sicer. Še druga, morda dosti večja korist namakanja semen v slani vodi pa je v tem, da postane takšno seme nekako zavarovano pred boleznimi, zaradi katerih drugače dostikrat segnijo.

Izredna lovska sreča — po naključju

Izredno srečo je imel pred nedavnim nek lovec z Malake tam doli v Zadnji Indiji. In če ne bi bil Malajec, bi je morda ne imel. Samo z dvema streloma je ubil kar štiri tigre. Srečni malajski lovec se je tedaj ravno vračal z lova na slone, na katerem pa ni imel uspeha, ker so se mu debeločrni vselej previdno izognili. Ni se malo začudil, pač pa tudi prestrašil, ko je na poti domov nenadno zagledal pred seboj kar štiri tigre. Ze so mu zverine začele kazati svoje ostre zobe, in lovec se ni snel dolgo

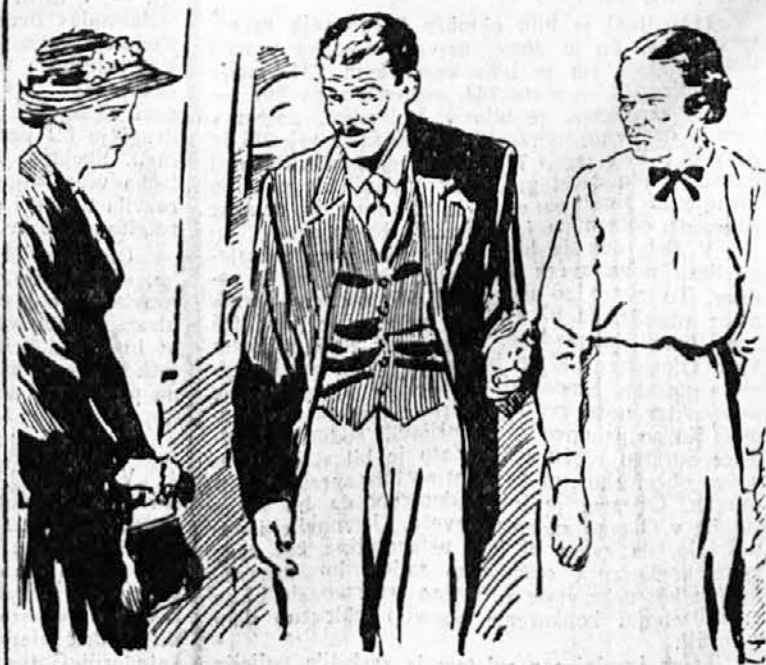
Japonske. Vsi japonski državljani morajo po cesarjevem ukazu hoditi po tej veliki poti, ki ne vodi k sreči samo japonskega naroda, pač pa tudi k sreči vsega človeštva in složnemu sodelovanju med vsemi državami.

Ko je cesar nehaj govoriti, so se razlegli po širnem trgu in še daleč po ulicah, ki vodijo tja od vseh strani, navdušeni vzkliki: »Banzaj, banzaj!« kot zaobljuba, da bodo tudi v bodoče vsi Japonci etali zvesto ob strani svojem vladarju in doprinesli, če treba, še večje žrtve, kot so jih morali dozdej. In v to navdušenje je zagrmela častna salva vojaškega oddelka v bojnih čeladah...

je bil še vedno ves iz sebe od sreče, da je prišla Leni, njegova velika prijateljica Leni.

Iz gornjega nadstropja se je kmalu zaslišalo veselo Geraldovo evrčanje ter odkriti in jasni Lenin smeh. Jessica in doktor sta stala sredi sobe in poslušala.

»Mali doktor« je hudo mušeno namežiknil ženi. Toda ona je naglo razklenila ustnice, kakor da se pripravlja na nasme, nasmejala se pa ni. Rekla je samo:

Doktor Newcome je ženo in Leni predstavil

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 12

»Mali doktor« se je na tako ravnanje razsrdil. Šel je v ženinino sobo, vzel z njene nočne omarice luč, jo prižgal in jo postavil k Geraldovi postelji...

Ko je Jessica prišla v sobo in videla, kaj je, jo je pogrelo. Toda, ko je zagledala namršteni in grozeči možev obraz, se je takoj obrnila, zaloputnila vrata ter brez besed odšla v svojo sobo.

Drugo jutro, ravno ko se je dr. Newcome pred zajtrkom pripravljaj, da bo resno opomnil Jessico, naj drugače ravna z Geraldom, je stopila v sobo Suzanna in sporočila, da čaka zunaj neka dama in da sprašuje za doktorja Newcoma in za gospo. Zdravnik je hladno dejal:

»Naj pride.«

Vrata so se polahko odprla in na pragu se je prikazala Leni. Ko jo je zdravnik zagledal, je kar pozabil na svoje slabo razpoloženje in ji veselo dejal:

»O Leni! Torej ste le prišli. Ali ste se odločili?«

Dekle je bilo presenečeno nad sprejemom in je z drhtečim glasom odgovorilo:

»Gospod doktor, osrečili ste me. Kam naj bi se zdaj dejala! In pa Gerald imam tako rada, da sem vesela, ko mu bom lahko delala družbo.«

Dekle je danes zaradi veselja kazalo čisto drugačen videz, kakor po navadi. Obklečena je bila v skromno obleko; na glavi je imela preprost klobuček, toda nazvlic temu je vzbujala kar najboljši vtis, da jo je še zdravnik nekam navdušeno gledal. Potem jo je prijel za roko in jo popeljal v sobo, spotoma je veselo vzkliknil na stopnicah:

»Jessica, Leni je prišla.«